

مرکز مجاز امام صادق (علیه السلام)

اصول الفقه (عام و خاص)

شبهه مصداقیه (مخصص لیبی) ۳

جلسه ۱۲۱

استاد نجار زاده

تمه بیان نظریه محقق نائینی

اگر امر مردّد باشد بین اینکه مخصّص کاشف از ملاک بوده یا مقید عنوان عام باشد؛ البته در اینجا تفصیلی که مرحوم صاحب کفایه ذکر نمودند صحیح است.

حاصل کلام

الف. اگر احراز کردیم مخصّص، کاشف از تقیید موضوع عام است؛ بدون تردید تمسک به عموم در شبهه مصداقیه جایز نیست.

ب. اگر احراز نمودیم که مخصّص کاشف از ملاک حکم است؛ بدون اینکه به تقیید آن اطلاعی حاصل کنیم؛ مانعی از تمسک به عام وجود ندارد؛ بلکه عام کاشف است از وجود ملاک در فرد مشکوک.

ج. اگر هیچ کدام احراز نشد؛ بلکه امر مخصّص، مردّد بود:

۱. اگر حکم عقل ضروری بود به طوری که اتکال و اعتماد بر آن در تفهیم مقصود و بیان مراد ممکن باشد؛ تمسک به عام در شبهه مصداقیه جایز نیست.

۲. اگر حکم عقلی نظری بوده یا اجماع باشد؛ به نحوی که اتکال و اعتماد بر آن صحیح نیست؛ در این صورت، به عام می توان تمسک نمود.

نظر مصنف:

آنچه را که مرحوم شیخ اعظم فرموده اند شایسته اتکال و اعتماد است؛ ولی با تحریر و تقریری غیر از آنچه در شرح مرام ایشان معروف و مشهور گردیده است.